

posit humilior: sic ne hominem quidem meipsum dixerim, cum dixi ad tam humilitatem, relicta mea magnitudine descendenterim, ut etiam uerem hilo prestatior uideri possim, propterea quod usq; ad mortem, et usq; ad interitum corporis pertenerim, etenim qua sadeo alia ratione factus sit uermis, nisi qua corpora solent corrumpi;) ad quem sanè interitum cum ipse quoq; descendenterim, merito meipsum uermem & non hominem agnosco. Ex quo etiam factus sum opprobrium hominum, & abiectio populi, qui quidè nunquam id genus factus essem, nisi usq; ad uermis conditionem sub ipsum passionis tempus progressus essem. Tunc igitur uidentes me in cruce suspeditum sublannauerunt, & locuti sunt labijs, & mōuerunt caput, dicentes: Sperauit in Domino, eripiat eum: saluum faciat eum, quoniam uult eum. Hacigitur plane omnia in Psalmo deis quae tam lōgo pōst tēpore futura erant, p̄dīcta sunt: eadem q̄ suum finem sunt confecuta: quo tēpore, ut est apud Mat̄hæum, crucifixus cum eo duobus latronibus uno ad dextram, altero ad sinistram, qui illac præterabant, mala in illum congerabant, mōuentes capita sua, & dicentes: Vah qui destruīs templum, & in tribus diebus ædificas! Saluum fac teipsum: si filius Dei es, descendere a cruce. Similiter & principes sacerdotum illudentes cum senioribus & scribis dicebant: Alios saluos feci, seipsum non potest saluum facere. Si rex Israel es, descendant nunc de cruce, & credemus ei. Si confusus est Deo, liberet nūc eum, si uult enim. Dixit enim, Filius Dei sum. Ut uero est apud Lucam: Stabat populus spectans, & sublannabant eum principes cum eis, dicentes: Alios saluos feci, saluum faciat seipsum, si hic est Christus filius Dei electus. At secundum Marcum, p̄ttereunt blasphemabunt eum, mōuentes capita sua, & dicentes: Vah qui destruīs templum, & in tribus diebus ædificas illud. Saluum te teipsum, & descendere a cruce. Similiter & principes sacerdotum illudentes inter se cum scribis, dicebant: Alios saluos feci, seipsum non potest saluum facere. Christus rex Israel descendant nūc de cruce, ut uideamus & credamus ei. Hęc namq; in quod tandem ab ijs differunt, quæ in Psalmo p̄dīcta sunt illis uerbis: Ego autem sum uermis, & non homo: opprobrium hominum, & abiectio populi. Omnes uidentes me, sublannauerunt me: locuti sunt labijs, & mōuerunt caput. Sperauit in Domino, eripiat eum: saluum faciat eum, quoniam uult eum. Noli autem mirari, si hac sub ipsam Salvatoris nostri passione & dilectione, & completa: quod hodie quoq; apud omnes homines, quicunq; nondum in illius fidem uenerunt, opprobrium hominum habetur. Quid enim turpis, & omni probro uilius, quam cruci esse affixus: sed nonne etiam populi Iudaici abiectio est? quippe cum uniuersa illa natio etiam nunc in hunc usq; diem & irridere, & negliger, & desp̄ire illum confuerunt. Proinde Apostolus merito, Nos autem, inquit, p̄dīcamus Christum crucifixum: ludat quidem scandalum, gentibus autem stultitiam. Sed nec minus ea quæ sequitur in Psalmo, facile etiam nūc inuenies à pleriq; de illo dici. Hacigit pro afflictione quæ illū apprehēdit, etiam orabat. Cum autem nihilo uiliorem primam corporæ nature assumptionē, ortumq; illum de sc̄mina & virgine, ipsa mortis calamitatē esse intelligeret, non incommode in ijs quæ ad mortem pertinent, etiam ea quæ ad orum spectant, commemorat, sic ad patrem dicens: Quoniam tu es qui extraxisti me de uentre, spes mea ab ube ribus matris meæ in te p̄ojectus sum ex utero matris meæ, Deus meus es tu. Merito autem hæc meminit, ut seipsum cōsoletur, & à presentib. malis auertat. Qui enim, inquit, fūisti mihi adiutor, cū humanum corpus assumere, quo tempore ex ipsius parturientis utero, me, tu ipse Deus meus & pater meus, tanquam obstetricis fungens officio, pro ea quæ mihi de spiritu sancto comparata erat carne, extraxisti, tua porrecta uirtute da mihi iam nunc salutem.

Matb. 27.

1. Cor. 2.

619
salutem, ne quæ fraus aut uile insidiae ab aduersis potestatib. malignisq; spiritibus, qui mihi etiam in accessu meo ad homines inuident, fiant: quoniam in prima item cōceptione tururus q̄ in utero fui, obumbrasti, ut principes seculi huius ipsa de spiritu sancto & sancta uirgine conceptio lateret. Quod sanè ingens mysterium tuus Archangelus Gabriel Mariz indicauit, dicens: Spiritus sanctus superueniet in te, & uirtus altissimi obumbrabit tibi. Quē admodū igitur tua nūc, qui es alissimus, uirtus me in cōcipiendo obumbravit, in pariendo autē extractis de uentre matris meæ: ita quoq; non patuā mīhi adfū cōsolatio, quod multo magis de morte sis extracturus. Arcq; equi dem hoc sperans tibi confusus sum, qui meus Deus & Dominus & pater es. Et confusus sum non nūc primū in te sperare incipiens, sed tunc quoq; cū ab uberibus matris meæ infantilē alimonā accipiens, putabar ut reliquā hominum infantes, imperfectus esse, & absc̄i uirationis. Nō enim eram talis, licet mihi ceteris hominib. simile esset corpus. Sed neq; item ui neq; substantia pleriq; erā similis, uerū potius liber ac solutus, tanquā agnus tuus, q̄ Deus es, cum ab illa usq; etate latente nutritus, dico aut̄ ab uberibus matris meæ. Ceterū hoc nondū quisplam magnū arbitrabitur, si intelligeret, quē admodū prius quoq; in te p̄ojectus sum ex utero, & de uentre matris meæ Deus meus es tu. Cum n. adhuc intra cellam gestantis me in utero laterem, te tamen Deū meū uidebam tanquā qui & incōfusus & imperturbatus in tāta cōmunicatione corporei oneris permanissim, ac potius incorporeus tūc quoq; fuerim, & ab omnibus uinculis liber. Porro autem sic in te p̄ojectus sum ex utero, & sic de uentre matris meæ Deus meus es tu, ut meam uirtutē cum adhuc in utero a uirgine sancta gestarer, meus quoq; iam tum senserit p̄cursor Ioannes, qui etiam ipse in utero Elizabeth gestabatur, usq; adeō ut mea diuitiae concitus exultatione exslierit, & spiritu sancto repletus sit. Hac igitur cūctā ad memoriam reuocans, & omni tempore Deum meum, & patrem meum ante oculos mihi constituius, merito & sub ipsum instans cōprehendens me p̄fessionis tempus, cum tibi patrī factus obediens, sponte & uolens effectus sum uermis & non homo, opprobrium hominū, & abiectio populi. Et nunc cum omnes meum cruci affixum corpus uidētes, dum rem & fugiendam, &ominosam putant te uidere, me sublannauerunt: tam aduersum me iriſſionis, tantumq; detractionis factantes, ut de non modo cogitantes ratiocinarentur, animoq; uersarent nefaria, sed in trepidē quoque loquerentur, & palam enunciaret, (liquidem locuti sunt labijs, & mōuerunt caput, dicentes. Sperauit in Domino, eripiat eum) & nunc igitur, ut dicebam, cum talia me circumsteterunt, te patrem meum, qui extractis me de uentre matris meæ, in quem p̄ojectus sum ex utero, in quo sperauit ab uberibus, qui etiam de uentre matris meæ agnitus es mihi, & interim agnoscens Deus: supplex oro ac precor, ne recedas a me, quoniam in proximo est affl̄cio. Venit enim, inquit, & quanta nondū antehac, adeō, atq; appropinquit, quæ cōprehendit iam & mihi instat extrema omnīū immodica meæ afflictionis nubes. Nec enim ego per afflictionē hanc quæ nunc me circumstat, crucē ipsam intelligo, neq; probra ex hominibus neq; ludibria, neq; uero ea quæ ante crucem mihi acciderunt flagella, cōtumelias. & alia quæcūq; debacchati sunt contra me filii hominum: sed video post solutionem corporis in ipsa morte, & ad inferos descensu appropinquantes aduersariarum & inimicarum Deo potestatum insolentem impetum. Quapropter dico afflictionem in proximo esse, quoniam non effi qui adiuuet. Qui enim si impetus de- eri potest, ut non immodica & maxima ipsa illa fuerit afflictio, in qua non monū in de- fuit qui adiuuaret: ille enim pro eartū animarū salute accedebat, que apud scandentes ad inferos elongissimo tempore aduentum eius expectabant, & descendē- infirmum. bat foros

bar foras arcas cōtriturus, & uectes æreos cōfracturus, & eos qui anteā uia
cū apud inferos erant, in libertatem uendicaturus. Quod ipsum etiam factū
est, quando multa corpora eorum qui dormiterant sancto rū surgentia, simul
cum eo ingressa sunt in uerē sanctā Dei ciuitatem, aduersantes uero potesta
tes ut hominibus nocerent, contra illum quasi in acie ueniebant, mororem
non paruum atq; afflictionem illi afferentes: quippe qui etiam illas nimia
bonitate defleret. Cæterū attende, qdē nam in modum cuncta hæc dicta
sunt, quasi ex persona eius qui in uero sit gestatus, & de uerte matris natus,
& quem dicebamus esse agnum Dei. Huic enim ipsi ita acciderunt, quæ ad
passionem spectant, quemadmodum quæ ad ortum in corpore conuenie-
bant. Nam quod ortū est, id etiam occidit: quod d' uero occidit, non alijs mor-
tem cōtingit, quam si prius per ortum ingressum sit. Hæc igitur exponitur
Saluator ac Dominus noster, non quatenus & corporis expers erat natura,
neq; quatenus Dei uerbi, Deus q; ipse intelligitur, sed quatenus idoneus era-
t in oratione ad patrem dicere: Quoniam tu es qui extraxisti me de uer-
spes mea ab uberibus matris mee. In te proieci sum ex uero. Ex uente
matris mea Deus meus es tu. Hæc igitur dum in ipsa passione est, supplex
ad patrem suū ea dicit quæ iam exposita sunt. Et cum tam multa, inquit, me
circumuentura sint copiæ ex aduerso efficaces, & impuri damones, & sp̄i-
teala nequit, et deniq; is qui omnium pessimus est, ipse inquam princeps
seculi huius, (quos propter malitia feras malignas nomine par est, & uel
tauro agrestes, uel uitulos, uel leones, uel canes) & me contra omnes sta-
re oporteat, ne quidquā boni in eos sim collaturus, propterea quod ipsi pro-
pter supremum malitia habitum, meorū honorum capaces nō sunt, neq; ad
iutorum aut socium habeam quempiam eorum ipsorum qui dicti sunt, in cer-
tamine mihi pro salute animarum inuenio, quæ sunt apud inferos, cur tan-
dem non merito dixerim, quod in proximo sit afflictio, & quod non sit qui
adiueret. Cæterū, malignas quidem atq; aduersores potestates non fuile illi
auxilio, neq; succurrisse ad bonum properati, mirari nihil necesse est: uerum
quod omnium maximum est, ex ea afflictione, quæ illum maximè preme-
bat, id sanè fuit, ne fauentius quidem ac propitiorum angelorum quempi-
am, nec diuinarum potestatum proflus ullam, auſam esse regias mortis do-
mōs inuadere, atq; ad auxiliū animarum quæ illic erant, sociam le p̄ebrete.

**Triumphus Christi apud tālū portā mortis, & unū illū Orci ianitores conspiciat formidaue-
ntes.** runt, ipseq; ille qui mortis imperium habebat, de regiis sedibus cedens, ut
pote qui unum illum suum Dominum cognoscere, cum illo est locutus de-
precantium ac supplicantum more nō minus ignauiter, quā apud lob de
his ipsis rebus scriptum est: sed tamen nefariorum illius tyranni impotentiam
utq; adeo cernens inuauisse, ut nullus alius celestium adesse illi in talibus
locis auderet, atq; ad earum animarum salutem, quæ illic detinebuntur, sed
ume le p̄ebrete, merito ait afflictionem proprius adesse, propterea quod non
sit qui adiuuet. Quippe quum unus ille qui potuisse etiam talibus in locis
illi opitulari, ipsum deferuisse, ut uidelicet illustre illud exsimiumq; incepit
illaq; singularis aduersores omnes uictoria tanq; propria ipsius apud omnes
predicaretur. Itaq; quum ille qui unus ipsi auxilio esse poterat, tūc ipsi aud-
itor non esset, merito in ipso initio ait illud: Eli Eli lama labachthani: hoc est,
Deus meus, Deus meus: quare me dereliquisti: nam quum idem conciper-
tur, & in uero à sancta uirgine gestaretur, tunc quidem paterna uis cū ipso
erat, quo tempore spiritus facetus uirginis superuenit, & uirtus altissimi ob-
umbravit illi: ipseq; pater cum qui gignebatur, sicut oraculum indicauit, de
uentre maris extrauit. Quum autem sub ipsum passionis tempus adlu-

Luc. i.
etiam

nam aduersus mortē exueretur, non itē illi tunc erat adiutor. Ego namq; hoc ipsum illi testificanti credo. Nam illud, Eli Eli lama labachthani, quod ab ipso in cruce dictum est, nec non à Psalmo propheticē enunciatum itemq;
quod afflictio prope adesse, & quod non esset qui adiuuaret: quid tandem
sibi aliud uolum, quām quōd tanquam magnus certator, tam multis tan-
nisq; aduersariis ipse esset obiectus, praefecto eius certaminis & totius nego-
tiū gubernatore supremo omnium Deo. Præsidem ergo rerum gerenda-
rum aque asilesorem precabatur patrem, ut quasi perficimus aliq; sibi
aduersus maximē, quām alius ipsi adiutor adesse poterat nullus, præter
unum ipsum qui totius negotiū erat gubernator. Quocirca dum orat, sic ait:
Ne recedas a me, quoniam afflictio prope adest, quoniam non est qui adiu-
vet. Dittius autem oraculus cernens, quām adhuc illi corpus in lingno
esset suspensum, extrinsecus circum hunc aerem uerstantes incorporeas, &
hominibus inuisibilis potestates, quæ circum ipsum quasi crudiora aues
& fera adoluabantur, & ad mortuum citò futurum ipsius corpus, uadi-
que confluentes principatus & potestates aeris huius ac sp̄i, qui effica-
ciam suam exercet, in filiis contumacie, ne non circum terram per totum
orbem, qui incolunt ab hominibus uolitantes, dæmones. Credibile au-
tem est, iudicis infernas quoque ac tartareas beluas agrestes atque formida-
biles, de quibus Esaias ad eum qui de celo ceciderat luciferum sermonem 17,14:
intendens, ita loquebatur: Infernus subter conturbatus est in occasum ad-
uentus tui, suscitati sunt tibi omnes gigantes. Hæc itaque omnia compici-
ens, suum extrinsecus cruci affixum corpus in orbem cingentia: legi aduers-
sus ipsum comparantia, multitudinem eorum collectam describit, sic dicens:
Circumdeuerunt me uicti multi, tauri pinguis obfederunt me. Aperuerunt
super me os suum, ut leo rapiens & rugiens. Etenim dum animam, ut par-
et, humanam & cæteris similem, nec amplius præterea quidquam esse arbi-
trantur, quod in corpore Iesu habitat: belua, de quibus diximus, aperue-
runt os suum: ut quemadmodum alias hominum animas consueuerant, ita
etiam hanc deuorarent. Quapropter sic ait: Aperuerunt os suum tanquam
leo rapiens & rugiens. Quibus deinceps adiungit, Quasi aqua effusus sum.
Quod quidem uel ipsum sensibus percipi potuit, atq; historia fidem faciente
completum est, quum uidelicet unus militum, ut elsi apud Euangelistam lo-
annem, agnus Delianæ latu aperuit, & exiuit continuo aqua & sanguis:
sed tamē totam spiritualis nature mortificationem significare, ubi ait: Quasi
aqua effusus sum, & dispersa sunt omnia offisa mea. Factum est cor meū tan-
quam cera liquefīens in medio uentris mei. Aruit tāquam testa uitius mea,
& lingua mea adhæst gutturi meo. Quid enim aliud tandem uniuersa hac
significant, quām mortui corporis conditionē propinde illico adiungit illud,
Et in pulucre mortis deduxisti me. Hæc igitur dum prouidet nondū facta,
ut aduentant, tamen & de proximo imminentia, & seipsum iam circumve-
nientia, dicebat. Sed rursus repetitis ijs quæ iam anteā gesta sunt, ut seipsum
dejs quæ post euenter erant consolarentur, quæ sustinuerit infidis circum-
uentus, docet his uerbis: Quoniam circumdeuerunt me canes multi. Congregatio malignantium obfedit me. Quibus sanī uerbis tum ipsos mili-
tes, tum etiam ludæos qui in seipsum conspirauerant, intelligi uult. Si-
quidem milites Pilati suscipientes Iesum in prætorio, congregauerunt ad eum
uniuersam cohortem. Et exuentes eum, chlamydem coccinam circumde-
uerunt ei. Et plecentes coronam de spinis, imposuerunt super caput eius,
& arundinem in dextera eius. Et genibus flexis ante eum, fludebant ei
dicentes, Ave rex Iudeorum. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem
& percutiebant caput eius. Et postquam illusserunt ei, exuerunt eū chlamy-
dens

dem & induerunt eum uestimentis suis, & abduxerunt eum ut crucifigerent propemodum re ipsa compleentes illud. Quoniam circumdederunt me canes multi, concilium malignantium obfedit me. Quin illud etiam: Foderit manus meas & pedes meos, dinumerauerunt omnia ossa mea. Itē illud ipsi autem considerauerunt, & inspexerunt in me. & illud: Diuiserunt uestimenta mea sibi, & super uestem meam miserūt sortem. Hæc in q̄, omnia tunc cōp̄ta sunt, quum in cruce et manus illius & pedes claves transfixerunt: & quā illius uestimenta accipiētes, ea inter se diuiserūt. Nam cā rem Ioannes exposuit his verbis: Milites igitur quum crucifixissent Iesum, accepérunt uestimenta eius, & fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem & tunica, quia uero tunica erat inconsutilis, à summo contexta per totum, dixerunt inter se: Ne scindamus eā, sed fortiamur de illa cuius sit, ut impleretur scriptura qua dicit: Partiti sunt uestimenta mea sibi, & super uestem mē miserunt sortem.

Matth. 27. dum fidē facit: Postquā autē crucifixirerunt eum, diuiserūt uestimenta eius, sortem mittentes, ut impleretur quod dictum est per prophetā: Diuiserunt uestimenta mea sibi, & super uestem meam miserunt sortem, & sedētes ferauient bānt eum. Canes autē erant qui illum cīcīderant, & conuentus malignā crucē Christi, ipsi ad circūcisionem pertinētes magistratus Iudeorū, & scribē, & p̄tīfi, cip̄es lacerdotēs, & pharisei, qui etiā uniuersam multitudinē cōp̄lerunt, ut sanguinē illius & aduersum sēp̄los, et aduersum filios suos peterent. Proinde Eliās planē illos canes uocat, dū dicit: Omnes canes stupidi, qui nequeunt latrare. Quum enim eos oportet, tamē pastořū morem non fulceperant, attamē bonořū canum inīstāt, Domini sui rationalē gregē atq̄ oues dominū Israēl custodientes, doctē ac prudēter latrare, Dominumq̄ sui ap̄storū principi demulcerē atq̄ agnoscere, omnīq̄ custodū creditū sibi gregē cōseruare, latrare autē si forte cērbius uellēt, cōtra eos id facere qui ext̄rsecus gregi infidili rentur, ipsi cōtra, canum stupidorū, recte uera infan̄tium inīstāt, latratus fuos emiserunt, & oues pastořū effecrarent, ut meritō cōueniat eis illud: Circumderunt me canes, concilii malignantium obſe dit me. Quineā omnes quicunq̄ in hunc uelq̄ diem itēdē ut illi pergit maledicere ac latrare aduersus Christū Dei, ab illis diuerſi putandi nō sunt. Nec minus ī quā tunc in illūm impie grāſantū militū inīstā, nunc filii Dei iterum cruci affigunt, palamq̄ ignominia afficiunt, non longē admodū ab illorum nefaria uoluntate recedunt, omnes uero hi sunt, qui etiam nūc Christi corpus, hoc est, Ecclesiā ſuscipientes, manus illius & oīla præterea diſſipant, ſi modo omnes unum corporis ſumus in Christo Iesu, ſinguli autem ſingulorum inīuicem membra. Neque uero caput pedibus di xerit, Opera uelut non indigeo: ſicut nec manibus quidem oculi: illis ergo temporibus quibus inſectiones grāſantur, ſi qua forē Christi membra ab inimicis atque hoīib⁹ uexentur, non int̄emptiūt illi tum quoque dixerit: Foderunt manus meas & pedes meos, dinumerauerunt omnia ossa mea. Ipsi autem considerauerunt, & inspexerunt in me. Tunc etiam diuident eius uestimenta sibi, & in uestem eius lortem mittunt, quum ipsius verbi ornatū, hoc est, diuinarum ſcripturarum uoces alias aliter unusquisq̄ corrip̄it & lacerat. Item quum opinione de illo peruerſus documentis excipūt, cuiusmodi ſunt, que nefarij harēticū facere ſolent. Post omnia hac ad ſuum Deum & Dominum patrem orationem intendens, ſubijcit illud: Tu autem Domine ne procul amoueas auxilium meum. Si quidem tanquam in anguſtū redactus ad ip̄am certāminis ostentationē, & ſolus abſq̄ adiutorē aduersus mortem nudatus: quum planē cōpertū haberet auxilium sibi aperit non aliter affore, quam per reſtitutionē à morte ad uitam, merito in prelētia orat

et. Operā uelut non indigeo: ſicut nec manibus quidem oculi: illis ergo temporibus quibus inſectiones grāſantur, ſi qua forē Christi membra ab inimicis atque hoīib⁹ uexentur, non int̄emptiūt illi tum quoque dixerit: Foderunt manus meas & pedes meos, dinumerauerunt omnia ossa mea. Ipsi autem considerauerunt, & inspexerunt in me. Tunc etiam diuident eius uestimenta sibi, & in uestem eius lortem mittunt, quum ipsius verbi ornatum, hoc est, diuinarum ſcripturarum uoces alias aliter unusquisq̄ corrip̄it & lacerat. Item quum opinione de illo peruerſus documentis excipūt, cuiusmodi ſunt, que nefarij harēticū facere ſolent. Post omnia hac ad ſuum Deum & Dominum patrem orationem intendens, ſubijcit illud: Tu autem Domine ne procul amoueas auxilium meum. Si quidem tanquam in anguſtū redactus ad ip̄am certāminis ostentationē, & ſolus abſq̄ adiutorē aduersus mortem nudatus: quum planē cōpertū haberet auxilium sibi aperit non aliter affore, quam per reſtitutionē à morte ad uitam, merito in prelētia orat

trā orat ex aīe aduersariorum euadere. Quocirca ſic ait: Tu autē, Domine, ne procul amoueas auxilium meum, ad iufceptionē meam respice. Etenim ab auxilio tuo fulceptio mihi ueniet. Propter quā fulceptionem totus Pſalmus merito inſcriptus eſt: Pro fulceptione maiutina. Ad fulceptionem igitur respice, p̄ſtans mihi quām celerimē ſub ipſam auroram reueſtions à mortuis fulceptionem: quām ſanē ſpero me conſeceturum, quām eam non procul à me amoueris, & eripueris a framea animam meam, & ex manu carnis unicam meam: & quām feruaueris me ex ore leonis, & a cornibus unicornium humilitatem meam. Quibus verbis illum arbitror significare inſerat, quā ſanē non noſtrū fuerit ſpectacūlū diſtinguere ac diuidere, quemadmodum ex eis alia quidem, quā framea ſit, intenta ſit in animā Salvatoris noſtri: alia uero, quā ip̄i morti lit canis, mortiferam manū portexit, ut illum attingeret, ex quo ait: Eripe a framea animam meam, & de manu canis unicam meam. Alii item maligna quādam potestas, omnium diuerſarum princeps, quā leo appelleret, ubi latum ſuprāq̄ omnem modū hiuſus mortis diuideret, una cum ceteris quād ad inferos descendunt, illus Leonis orbi olim animam deuorare conata ſit, non aliter ſanē quādem modūm ans quid ſit, quād p̄tius deuorauerat mors inualeſens: quā quidem mors nō alia fuerit, ḡnijicit, quām qui hoc loco leo nominatur, & qui os cōtra Salvatōrem noſtrū aperuit à ipso ſe ſaluum euadere patre ſuum orat, dicens: Salua me ex ore leonis. Fieri etiam potest ut alij præterea ſint quādam maligna, ac Deo rebelleſ potestates aduersus Dei unicornem in nitentes, eum q̄ in cōtrarias partes abducere conantur, a quibus item, Dei unicornis, ipse Dominus noſter, folium patrem cornū habens, ſuam liberari humilitatem poſtulat, dicens: Et à cornibus unicornium humilitatem meam. Sed quā tandem humilitatem nō hanc ipsam, ſecundūm quām quā in forma Dei eſſet, humiliauit ſepulchrum philip. 21 & euauit, factus obediens uelq̄ ad mortem, mortem autē crucis: Ceterū in quā ad tantam humilitatem deſcendit, & huic uelq̄ pertinet, hoc eſt, uique ad orci framā, & uelq̄ ad manū eius, qui illī dicuntur canis, & ex quo etiam ſcriptores Graecorum par eſt, quām de tali cane audiuerit, qui Oeo inſeruerit, hunc ipsum tricipitem pinxit, item qui uisque ad fauces eius, de quo iam dicitur eſt leonis perrexit, & humilitatem ſuam aduersarijs & Deo inimicis unicornibus ſubſtravit, & huiusmodi fine omnem luę euacuationis & humilitatis diſpenſationem terminauit: ac deinde precatus eſt, quod iam reliquum era, le & auxilijs & fulceptionis à patre compotem fieri, illud adiungit: Tu autem Domine ne procul amoueas auxilium meū, & fulceptionem meam respice. Quod ſanē ubi dixit, non diu moratus, à Patre ſuo eſt auditus, qui quidem ne que cunctatus eſt: neque quod ſtarim facere poterat, in longū diſtulit, ſed reiſa propemodum ad illum reſpōdit: Adhuc loquente te, dicam, ecce adiūtū. Itaq̄ qui hoc ipsum tam ſenerat, & paterni auxilijs quādem modū ſupplicauerat, compoſt factus erat, tum denique illinc hymnum ad uictoriā inchoat, dum pro matutina fulceptione Pſalmum facit, ubi ait: Narrabo nomen tuum fratribus meis, in medio eccl̄ie laudab̄te. Primis enim suis diſcipulis & apostolis que ad ſuam laetitiam & exultationem pertinent, pollicetur feſtiūatūrum, eos interim omnian fratres. Quibus conſentanea etiam Matthaeus expoñit, dum dicit: Ecce Iesu occurrit illis (ubi illas intelligit, que cum Maria Magdalena erant) dicens, Saluete illæ autem acceſſerunt, & tenuerunt eius pedes, & adorauerunt eum. Tunc ait illis Iesu: Nolite timere. Ite annūciate fratribus meis, ut abeant in Galilæam, & ibi me uidebunt. At uero Ioannes post reditionem à mortuis ip̄e quoque inducit Iesum dicentem ad ipsam Mariam: Nolite tangere, nodum enim aſcendi ad patrem meū. Vade

Ioh. 20. Vade autem ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad patrem meum, & patrem vestrum: & Deum meū, & Deum uestrum. Primitis ergo apostolis tuis, quos tuos fratres nominat, nomen se patris sui narraturum ait. Post illos autē ipso ordine ipsa ġ consequentia tatione Ecclesia, qua per totum orbem terrarū in nomine ipsius fundata est, paternum hymnum se expofitum promittit. Quemamodum enim si quis excellens sapientia preceptor in medijs suis discipulis uerba percurrat, ut ipsi quoq; audientes auſcultent: ita etiam ille, in medio ecclesiæ, inquit, laudabo te, ut quum hoc ecclæ didicerit, dum ab ipso audit, non ultra ut ante dæmonas, sed, ut per eis, ipsius uniuersi Deum per eum illum denunciat, hymnis concelebrat. Hæc ubi se facturum promittit, tum admodum conuenienter atq; aptè iam inde imperat ecclæ, ac si fratibus ut hymnis celebrent patrem, ubi ait: Qui timetis, Dominum, lauda eum. Omne semen lacoli glorificate eum. Et timent ab eo omne semen Israël, quoniam non sp̄reuit, nec p̄ moleſtē tulit deprecationē pauperis, neq; auertit faciem suam a me: & quū clamarem ad eum, exaudiuit me. Quibus uerbis plā ostendit se ab illis esse liberatum malis, quae superius dicta sunt. Si enim quum clamaret ad illum ab illo exauditus est, & clamans precatus est ut eriperet à framea quidem animam suam, a carie autem unicam suam, nec non ab ore leonis & à cornibus unicornium humilitatem suam. Sequitur, ut intelligamus illum liberatem talibus malis consecutū, quippe qui dixerit Deum non moleſtē tulisse deprecationem suam, nec faciem suam auertisse ab ipso, fed clamantem ipsum exaudiuisse. Quocirca eidem de tantis malis erupto, & ipsi morti elapo, abundē contigit una uerſari ac degere cum suis & discipulis & fratibus in media ecclæ patrem laudare. Sed atq; de rursus ut pauperem seipsum iterum uocat, in eo cōcordans cum antē expositis prophetis, in quibus pauper & egens est nominatus. sed quia suū ad uitam reditum in his indicauit, rursus sermonem conuentus ad patrem A' te, inquit, laus mea in ecclæ magna: In quibus sane uerbis eccliam in nomine ipsius ex gentibus collectam, & in toto orbe constitutam intelligit, in qua Saluatoris nostri laus, patre ipso annūte, atq; opem ferente assidue canitur, ex quo ait A' te laus mea in ecclæ magna. Magna enim reuera ecclæ hæc est, quippe quæ ex omni genere hominum collecta sit, & ne compara quidem propter grauitatem & præstantiam uitæ, & propter institutorum magnitudinem ad ludicram gentem, & ad circumciditorum conuentum, qui omni egestate & orationis & uitæ & prudentiae & relique deo sentienti rationis oppressi attenuatiq; sunt. Deinde subiicit: Vota Domino reddam in conspectu omnium timentium eum, ubi pertinentes eum, intellegit eam quam ante eccliam magnam nominauit, quum illis uerbis usus est: Qui timetis, Dominum, laudate eum. Sed quæ tandem uota redditur se ait, nisi quæ pollicitus est: quæ porro pollicitus est, nisi illa quæ tum significauit quum dixit: Narrabo nomen tuum fratribus meis. In medio ecclæ laudabo te. Vota enim sunt promissa quæ se in medio ecclæ prefaturum pollicitus confirmavit. His illud adiungit: Comedent pauperes, & saturabuntur, & laudabunt Dominum qui requiriunt eum. Vivent corda eorum in seculum seculi. Peroratio uero totius prophetæ, quæ post omnia illud continent, Annunciabitur Domino gene ratio uentura, & annunciantur iustitia eius populo qui nascetur, quem fecit Dominus: absque omni contiouersia populum de gentibus collectum predicti, constitutamq; per Saluatorem nostrum Iesum Christum in terra generationem, nam quis tandem fuerit populus, qui post ipsa hæc Deo dicatur oritū? & quique antea quidem non fuerit, neque extiterit inter homines, postea uero extiterit: quæ porro generatio illa, quum tunc quidē non esse, post autem uenturam significat nisi hæc quæ per Saluatorem nostrum in toto terrarum orbe constituta est ecclæ, recensq; hic collectus de gentibus populus: de quo etiam per Elafani spiritus sanctus cum admiratione locutus est, quum dixit, Quis audiuit talia? & quis ita uidit? si parturit terra in die uno, & si nata est gens omnino. Hæc igitur nos ad alia ob breuitatem temporis festinantes, percurrimus: atque, ut dicitur summis labijs attigentes, præteriuimus. Cui autem curæ sit adhortatio Salvatoris nostri.

615
ius nos intelligit quos in paupertate secundum Deum degentes, dum salutare uerbi intelligibili rationali p̄ panem, hoc est, cibis qui uitam animis aferant, enutrit, uitam nobis largitur æternam. Ex quo Psalmus ita ait: Comedent pauperes, & saturabuntur, & laudabunt Dominum qui requiriunt eum. Vivent corda eorum in seculum seculi. Peroratio uero totius prophetæ, quæ post omnia illud continent, Annunciabitur Domino gene ratio uentura, & annunciantur iustitia eius populo qui nascetur, quem fecit Dominus: absque omni contiouersia populum de gentibus collectum predicti, constitutamq; per Saluatorem nostrum Iesum Christum in terra generationem, nam quis tandem fuerit populus, qui post ipsa hæc Deo dicatur oritū? & quique antea quidem non fuerit, neque extiterit inter homines, postea uero extiterit: quæ porro generatio illa, quum tunc quidē non esse, post autem uenturam significat nisi hæc quæ per Saluatorem nostrum in toto terrarum orbe constituta est ecclæ, recensq; hic collectus de gentibus populus: de quo etiam per Elafani spiritus sanctus cum admiratione locutus est, quum dixit, Quis audiuit talia? & quis ita uidit? si parturit terra in die uno, & si nata est gens omnino. Hæc igitur nos ad alia ob breuitatem temporis festinantes, percurrimus: atque, ut dicitur summis labijs attigentes, præteriuimus. Cui autem curæ sit adhortatio Salvatoris nostri.

DE EVANGELICA DEMONSTRATIONE FINIS.

ZENOBII ACCIOLI ORDINIS PRÆDICATORVM,
Prologus ad magnificum uirum Laurentium Petri filium Medicem, ih opusculum
Eusebij Cesariensis episcopi à Greco sermone in
Latinum conuersum.

Non sine consilio factum arbitror Laurenti, quod in Eusebij Cesariensis episcopi uolumen nuper inciderim, quo Philostrati libri octo de Apollonijs Tyanei uita & motibus refutantur: quanquam enim suspicari uix licet ex Philostrati lectio bonum uirum despere, grauemq; posse, cum sit ille doctorum confusus maximus fabulator, eiusq; Tyaneum non diu modò Hieronimus, ac nostrorum pleriq; magnum appellant, sed Lucianus Rhetor in Alexandro, cum tota cum familia detestetur: quia tamen non omnes æquè prudentes sumus, & in ea tempora incidiſſe uidemur, quibus studioſi adolescentes iuxta Pauli sententiam, non intuī ad fabulas conuertuntur, uotis est omnibus expetendum, ne qua detur occasio cuiquam id agendi, quod Alexander olim Mammej filius imperator, & Hierocles philosophus facit: utrumque alter suo in laratio Tyaneum Christo, Abrahamq; adiunxit, quem pro deo ueneraretur. Alter uero ex Philostrati monumentis rem multo nequiore aggressus, Philalethi in Christiano librum conscripsit, nil in eo aliud sruens, quam ut Apollonium Tyaneum Iesu Christo conferret. Probe igitur Eusebius noster ille quidem pro nobis semper acerius propagnator, non quibus alios struit armis contentus, propria fe in Hieroclem rhomphaea, iaculocq; armavit particulari, scilicet libro ad utriusq; levitatem tollendam maximē facto, qui si ad manus olim Alemani Rinuccini uenisset, utriusque lingue studio si cuius nosti, qui temporiis his Philostratum Latinum effect, puto equi-
rū dem isti

In lib de præparatione Evangelica.